

більш слухняний. Командування німецьких військ уважно стежило за співвідношенням сил різних політичних угруповань України і скоро дійшло висновку, що діючий уряд не має міцного коріння і не може забезпечити постачання хліба та інших продуктів згідно з Брестським договором. Граф Форґач - посол Австрії в УНР - висловив навіть побажання замінити український уряд німецьким генерал-губернатором, але цю радикальну акцію австрійське керівництво вважало несвоєчасною. У ніч з 23 на 24 квітня 1918 р. начальник штабу німецької експедиційної армії в Україні скликав у Києві таємну нараду для вироблення подальшої політичної лінії щодо УЦР. В ній взяли участь послы Німеччини і Австро-Угорщини. Таким чином, була припинена діяльність Центральної Ради на території України [1, с. 110].

Висновки. Отже, головною причиною втрати влади Центральною Радою та її Генеральним Секретаріатом є те, що вони не приділили своєчасно уваги не тільки створенню повноцінних органів безпеки, а й боєздатної регулярної армії. Сталося так через те, що в українській еліті того періоду не було єдиної думки щодо політичного режиму і перспективного розвитку, стабільних поглядів стосовно основних засад державної влади в Україні, вона фактично передала владу окупантам. Рішення про запрошення іноземних військ в Україну було ризикованим і ціна за допомогу німецько-австрійських військ виявилася занадто високою і в економічному, і в моральному, і в політичному вимірах. Криза влади, міжпартійний розбрат усередині Центральної Ради, посилення соціальної напруги, втрата контролю над ситуацією, загроза зриву регулярних надходжень з України продовольства зумовили те, що німецько-австрійське командування взяло на себе фактичну повноту влади.

Джерела та література:

1. Дмитришин В. Повалення німцями Центральної Ради у квітні 1918 року: Нові дані з німецьких архівів / В.Дмитришин // Політолог. читання. – 1999. – № 1. – С. 108–115; 2. Нагаєвський І. Історія Української держави двадцятого століття / І.Нагаєвський. – К.: Укр. письменник, 1993. – 413 с.; 3. Окупація України 1918 року: Історичний контекст, стан дослідження, еконо-

УДК: 324 (477.8) "2010"

ЕЛЕКТОРАЛЬНА УЧАСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2010 року

У статті розглянуто фактори, що визначають основні детермінанти електоральної участі мешканців Західного регіону в ході виборів Президента України 2010 року. Здійснена спроба адаптації існуючого теоретичного та емпіричного матеріалу для аналізу електоральних процесів, які в сучасних умовах демократичних перетворень відзначаються чітко вираженими регіональними особливостями.

Ключові слова: електоральна участь, політична активність, абсентеїзм, політичний протест.

мічні та соціальні наслідки (Матеріали міжнародної наукової конференції) / Упор. Вольфрам Дорнік, Стефан Карнер. [Пер. з нім.] – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 205 с.; 4. Папакін Г. Державотворча спадщина Центральної Ради і становлення Української гетьманської держави 1918 р. // Центральна Рада і український державотворчий процес : матеріали наук. конф., 20 берез. 1997. – К.: Ін-т історії. – С. 85–97; 5. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. / Наталія Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 1995. Т. 2: Від середини XVII ст. до 1923 р. – 608 с.; 6. Семотюк О. Українське питання на сторінках німецької періодики першої чверті і наприкінці двадцятого століття (Спроба порівняльно-історичного аналізу) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-4_11.htm; 7. Сідак В. Національні спецслужби в період української революції 1917 – 1921 рр. (нові сторінки історії) / В.Сідак. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1998. – 241 с.; 8. Табачник Д.В. Україна на шляху у світ / Д.В.Табачник. – К.: Українська Академія державного управління при Президентові України, 1996. – 108 с.; 9. Шанковський Л. Українська армія у боротьбі за державність / Л.Шанковський. – Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1958. – 317 с.; 10. Ereignisse in der Ukraine 1914 - 1923 deren Bedeutung und historische Hintergrunde. – Band I. – Philadelphia, Pa., U.S.A., 1966. – 450 s.

Yuliia Fediv

The Role of Central Powers' Secret Service in Establishment and Support of the Occupation Regime in Ukraine in 1918

This article analyzes the process of establishment of the Central Powers' occupation regime in Ukraine in spring 1918 and investigates the role of the Secret service in this process. The author describes the structure, place and role of German and Austro-Hungarian intelligence and counter-intelligence services in Ukraine and shows basic features of cooperation between Ukrainian and foreign Secret service in order to realize the main principles declared in Brest-Litovsk.

Key words: Secret service, Central Powers, Treaty of Brest-Litovsk, Ukrainian Central Rada.

**© Юрій Федчик
(м. Луцьк)**

Постановка проблеми. Вибори є центральним механізмом формування публічної влади, основною формою політичної участі громадян, своєрідним симбіозом можливостей представницької та безпосередньої демократії. Партиципаторність – один з ключових елементів розвитку сучасних демократичних систем, оскільки вона дає можливість виявити ступінь участі населення в процесі політико-владних відносин, механізми і структуру політичної діяльності, засоби вираження і реалізації найважливіших для соціуму

інтересів та цілей. Підсумки останньої електоральної кампанії в сумі з наявними політичними реаліями дають змогу виявити адекватність орієнтирів до яких рухається українське суспільство.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю дослідження електоральної участі, яка в умовах демократичного транзиту і суттєвої міжрегіональної диференціації, призводить до перманентних розмов про розкол країни і нелегітимність влади. Ускладнює ситуацію з дослідженням феномену участі завдана громадянам посткомуністичних країн «культурна травма», яка знаходить свій вияв у низькому рівні довіри населення до державних інститутів, політичній інертності та соціальній апатії, атрофії ціннісних установок і орієнтацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що феномену політичної участі українськими науковцями приділена досить значна увага. Особливості політичної участі громадян вивчають В. Бортніков, Н. Ротар, О. Стегній, І. Бекешкіна, О. Вишняк, Є. Головаха, О. Куценко, Є. Клюєнко, В. Фесенко, А. Ручка, О. Яременко, Є. Юрійчук, О. Ключев та інші.

Невирішені частини загальної проблеми. Однак дослідження перелічених вище науковців присвячені, насамперед, аналізу окремих аспектів електоральної участі у загальнонаціональному масштабі, часто нехтують регіональні відмінності функціонування політичних інститутів, домінуючі політико-культурні норми, що визначають основні механізми політичної соціалізації та активності населення.

Участь громадян у виборах виступає джерелом політичних змін та переходу політичної системи з одного якісного стану в інший. Остання президентська кампанія 2010 року, яка вкотре продемонструвала чітку сегментацію українського електорального простору, обумовила мету цієї статті – аналіз факторів, що впливають на безпосереднє волевиявлення населення Західного регіону.

Демократія іманентно ґрунтується на широкій участі громадян у політичному житті соціуму. Зазвичай, під політичною участю розуміють діяльність групи осіб, яка переслідує політичні інтереси, залучення в тій чи іншій формі членів суспільства на індивідуальній, соціально-груповій або іншій основі до державно-владних відносин, до процесу прийняття та ухвалення рішень, які мають політичний характер.

Активна політична участь надає політичному процесу демократичного забарвлення та дозволяє репрезентувати інтереси різних соціальних груп. Р. Дарендорф, зазначав, що політична участь в умовах демократії – це «впорядковані форми дискусій між класами», змінивши попередні форми відкритої боротьби, а власне демократія – це спосіб «правління через конфлікти», через збільшення «шансів участі» в управлінні [2, с. 50].

Традиційно до основних форм політичної участі населення відносять:

- участь у виборах, референдумах та інших видах

реалізації механізму прямої демократії;

- участь в органах самоорганізації населення (участь в асоціаціях, громадських організаціях, політичних партіях тощо);

- участь у конвенційних та неконвенційних протестних акціях.

На політичну участь громадян впливає безліч факторів, що мають різну природу, механізми впливу та інтенсивність дії. Поведінка людини безпосередньо детермінована як конкретними соціально-економічними умовами, так і загальноісторичним контекстом, характером політичного режиму, пануючими в суспільстві цінностями та нормами, які в цілому визначають політичну культуру нації. Однак вирішальними у поведінці людини є все ж внутрішні спонуки у вигляді цінностей, мотивів, переваг, ідейно-політичних ідентифікацій, інших соціально-психологічних та психічних чинників, які є складовими її індивідуальної свідомості [5, с. 62].

Відомий російський дослідник Д. Ольшанський виокремлює цілий ряд мотивів, які на його переконання, детермінують політичну участь: 1) мотив інтересу і привабливості політики, як сфери діяльності; 2) пізнавальні мотиви; 3) мотиви влади над людьми; 4) ідеологічні мотиви; 5) мотиви перетворення світу; 6) традиційні мотиви; 7) меркантильні мотиви; 8) квазі-, тобто псевдомотиви, які формуються пропагандою політичної системи, які людина часто навіть не усвідомлює [4, с. 140]. Однак запропонована ним типологія, на нашу думку, доволі неоднозначно відзеркалює внутрішні механізми політичної участі: вона більше орієнтована на активні варіанти інклюзивності, лишаючи поза увагою іммобільні форми участі, які в сучасних умовах набувають усе більшого поширення.

Однією з якісних характеристик, що відображає змістовну сутність електоральної участі є політична активність, котру можна трактувати, як вмотивованість і готовність населення до волевиявлення, відстоювання своїх інтересів і потреб, захисту власного вибору, інклюзивності в ухваленні та реалізації актуальних питань суспільного розвитку.

Труднощі, викликані протиріччями трансформаційного періоду, не завжди створюють сприятливі можливості для забезпечення високого рівня політичної активності громадян. У перехідних суспільствах, на кшталт українського, відбитки тоталітарного періоду, низька правова забезпеченість виборчих процесів надають інклюзивності особливого характеру і змісту. Реальним індикатором партиципації у таких умовах виступає політична ефективність – якість публічного ефекту, досягнутого громадянами в результаті власного волевиявлення.

Політична активність населення виявляється у різних формах – від звичайного інтересу до політики до формування особистих політичних переконань і членства в політичних партіях. Рівень політичної активності є показником упевненості населення у власній спроможності впливати на політичні процеси,

що відбуваються в країні. Лакмусовим папірцем реальної активності суспільства в політичній сфері є рівень довіри громадян до політичних партій і політичної еліти – оскільки він свідчить про наявність/відсутність діалогу між партіями і соціумом, владою і громадянами.

Електоральна участь виступає головною характеристикою виборчої культури. У цілому, українській електоральній культурі притаманна низька соціальна ефективність, система амбівалентних цінностей і орієнтацій, що зумовлюють різні форми електоральної поведінки, невдоволення діями влади, поширення серед населення абсентеїстських і протестних настроїв, викликаних недовірою до традиційних державних інститутів. Попри відчутні зрушення у свідомості наших громадян, раціоналістичні і активістські риси, на жаль, не стали домінуючими складовими їх політичної культури.

Загалом виокремлюють чотири основні підходи до дослідження природи електоральної участі: 1) Соціологічний підхід (електоральні орієнтації формуються, насамперед, на основі характеристик соціальної структури суспільства); 2) Соціально-психологічний підхід (електоральна участь визначається самоідентифікацією виборців з певними ідеологіями або партіями); 3) Теорія «раціонального вибору» (електоральні симпатії формуються під впливом конкретно усвідомлених потреб та інтересів, реалізацію яких виборці пов'язують з певними політичними силами); 4) Поселенська теорія – на волевиявлення населення впливають, насамперед, фактори пов'язані з місцем їх безпосереднього проживання.

Переважає більшість науковців схиляється до доцільності застосування соціально-психологічного підходу для аналізу електоральної участі. Проте, особливості партійно-ідеологічних ідентифікацій населення, викликані специфікою механізмів політичної соціалізації і труднощами українських демократичних перетворень, на нашу думку, зумовлюють необхідність використання методик, як інтегративної, так і поселенської моделі. Не варто також нехтувати факторами комунікаційно-пропагандистського навантаження передвиборчої кампанії з боку певних політичних сил і окремих лідерів, як наслідок – електоральна участь громадян набуває ситуативного характеру.

На думку Н. Ротар, суттєвим чинником формування електоральної моделі політичної участі є геоструктура електорального вибору громадян України. До 2004 р. у всіх президентських електоральних циклах результати виборів визначалися специфікою політичної участі східноукраїнської більшості, хоча, здобувши перемогу, еліти незмінно використовували національну ідеологію, згенеровану західноукраїнською політичною меншістю. Геоструктура електоральної участі громадян України засвідчує, що найкраще виборці України реагують на ідеї, що вкладаються у

парадигму центр-периферійної оцінки політичного процесу, яка демонструє специфічне сприйняття політичних проблем у різних регіонах нашої держави, засвідчує відмінну різнорівневу проблематику політичного дискурсу в регіонах та його відсутність на загальнонаціональному рівні [8, с. 18]. Крім того Н. Ротар, пропонує розглядати електоральну участь в контексті аналізу елективних зсувів – результатів дій виборців, що не відповідають прогностичним очікуванням соціологів, експертів та політиків. Для України характерні тільки два їх види: інституційний, який формує новий тип легітимності, політичної соціалізації та елективної культури (виборчі кампанії 1991 та 2004 року) та функціональний елективний зсув, пов'язаний із вмінням партій/політиків мобілізувати ресурси, правильно визначити стратегію виборчої кампанії, що сприяє самоідентифікації виборців з даною партією чи лідером (вибори 1994 – 2002, 2006 – 2007 рр.) [7, с. 622].

Мотивованість електоральної участі безпосередньо залежить від рівня партійної ідентифікації виборців та поляризації політичних сил, що беруть в них участь. Виборча кампанія 2010 року не вирізнялась оригінальністю з боку кандидатів у Президенти. Вкотре, для мобілізації електорату політичними лідерами використовувались гасла поділу України на «Схід–Захід», роздмухувались існуючі і уявні відмінності між регіонами, «чутливі» теми геополітичного та мовного позиціонування. Кандидати намагались ідентифікувати у свідомості електорату власну позицію, як єдиноправильну, а опонента – ініційовану ззовні, яка несе реальну загрозу майбутньому держави.

Останні вибори підтвердили також перманентні спроби кандидатами маніпулювання електоратом з допомогою конструювання соціоструктурних «симулякрів». За П. Бурдье, «така легітимізація тим певніше досягає мети, чим точніше суб'єкт навіювання враховує здоровий глузд і поширені в суспільстві очікування». Кандидати на пости виступають за скривджених, залишених владою, за народ і проти тих, хто перебуває при владі – чужа, ворожа народу еліта повинна бути усунена з політичної арени [11, с. 85].

Об'єктивним підґрунтям електоральної моделі політичної участі являються особливості політичної культури. Захід протягом тривалого часу був розчленований між кількома країнами, що наклало значний відбиток на політичну поведінку громадян, яка в сукупності з фактором переважання у структурі сільського населення, завжди вирізняла регіон високим рівнем електоральної інклюзивності. Проте на виборах Президента 2010 року явка електорату помітно знизилась, а відсоток голосів проти обох кандидатів зріс на 2-3%, у порівнянні з виборами 2004 року. З одного боку причиною цього явища є загальнопоширене відчуття розчарування п'ятьма роками президентства В. Ющенка і невдоволення діями «помаранчевої» влади, з іншого – закликами окремих кандидатів не йти на виборчі дільниці у другому турі.

Ця президентська виборча кампанія наочно відобразила фрагментарність електоральної культури, асиметричність політичних цінностей, скасувала твердження про гомогенність політичних орієнтацій населення Західного регіону. Наведемо результати головних фаворитів виборів, між якими точилася реальна боротьба за президентське крісло (табл. 1).

Таблиця 1

Результати виборів Президента України 2010 у Західному регіоні [6]

Область	Тимошенко		Янукович		Проти всіх	
	Ю. В.		В. Ф.			
	I тур	II тур	I тур	II тур	I тур	II тур
Волинська	53,78	81,85	9,60	14,01	1,69	3,11
Закарпатська	26,23	51,66	29,65	41,55	2,58	4,46
Івано-Франківська	39,38	88,89	5,11	7,02	1,79	2,84
Львівська	34,70	86,20	5,67	8,60	1,80	4,15
Рівненська	43,85	76,24	12,48	18,91	2,19	3,65
Тернопільська	35,67	88,39	9,82	7,92	1,62	2,83
Чернівецька	32,31	66,47	19,12	27,64	2,04	4,11

Попри консервативність українських виборців, помітне зрушення електоральних пререференцій і зменшення константи регіональної поляризації у суспільстві. Навіть у Галичині, де традиційно фіксується висока явка та значна перевага кандидата, котрий сприймається мешканцями, як «патріотичний» на противагу «проросійському», у порівнянні з минулими президентськими виборами, відсоток голосів за «свого» був дещо нижчим (табл. 2), а зниження електоральної участі призвело до втрати Юлією Тимошенко понад 580 тисяч голосів виборців у регіоні (табл. 2).

Таблиця 2

Область	2004 (В. Ющенко)	2010 (Ю.Тимошенко)
Львівська	93,74	86,20
Тернопільська	96,03	88,39
Івано-Франківська	95,72	88,90

Віктор Ющенко, який позиціонував себе, як носій національних, подекуди націоналістичних ідей, саме в Галичині отримав понад 60% голосів своїх виборців. Електорат Ющенко фактично підтримав у другому турі Юлію Тимошенко, але не повною мірою. У порівнянні з 2004 роком, у Львівській області вона недорахувалася 241 тисячі виборців (у місті Львові, де в першому турі переміг Ющенко, а у другому турі підтримка Віктора Януковича зросла удвічі – з 8,5 до майже 15% при 7% проти обох кандидатів) [1].

Підсумки виборів у Західному регіоні піднесли українському політикуму одразу кілька несподіванок. Перемога Януковича у першому турі на Закарпатті – цілком закономірне явище викликане кількома факторами: різнорядністю електоральних симпатій,

що пов'язана з мультикультурністю регіону, низькою явкою на дільницях, розпорошенням потенційного «помаранчевого» електорату одразу між п'ятьма кандидатами, протистоянням місцевих регіональних еліт, які входять до різних ворогуючих таборів.

Суттєве зростання рейтингу «чужого» кандидата у всьому регіоні (особливо помітно це на прикладі Чернівецької області), що викликане підтримкою Януковича з боку румунської нацменшини та апатією населення до виборів, як єдиного ефективного джерела легітимізації політичних рішень та можливості реального впливу на владу в Україні. Отримані результати цілком корелюються із дослідженням проведеним соціологічною службою Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова з 27 лютого по 5 березня 2009 року. Було опитано 2012 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками (табл. 3).

Таблиця 3

Якою мірою Ви впливаєте на владу? [10]

	Хід свого життя	Центральну владу	Місцеву владу
Зовсім не впливаю (1)	6,6	72,4	62,8
2	11,3	17,7	22,6
3	26,1	4,3	8,2
4	28,7	1,3	2
Сильно впливаю (5)	23,6	0,3	0,3
Важко відповісти	3,6	4,1	4,1

Відчутне зниження активності виборців регіону при одночасному зростанні протестних показників голосування. Брак усталених моделей політичної участі та неефективність громадського впливу на прийняття політичних рішень підвищують протестний потенціал суспільства. Для українців традиційні «протестне голосування» (електоральний протест) та «вуличні акції протесту» (мітинги, демонстрації, петиції, страйки тощо). З цільової точки зору, електоральний протест є системнішим явищем, ніж вуличні акції. Протестне голосування знаходиться в площині легітимності всієї сукупності політичних відносин, «вуличний протест» більше спрямований на розв'язання конкретної проблеми суспільства. Але ці форми політичного протесту тісно пов'язані. Соціальні вимоги можуть перерости в тиск на політичну систему загалом, як це було із рухом «Солідарність» в Польщі. Електоральний протест, у свою чергу, може не обмежуватися виборчими механізмами, як це сталося 2004 року в Україні [3, с. 18].

Науковців непокоїть також різке зростання абсентеїзму як в регіональному, так і в національному масштабах, оскільки неучасть у виборах є показником відчуження громадян від політичної сфери суспільства і формою пасивного протесту. М. Слюсаревський зауважує, що співвідношення різних мотивів електорального абсентеїзму в Україні досить стійке.

Причина ігнорування виборів – це, насамперед, роздмухування політичними силами, що перебувають в опозиції, зневіра людей у бажанні чи спроможності влади забезпечити чесні вибори, а також зневіра в тому, що їх голос може змінити становище в країні. Однак не можна скидати з рахунку й респондентів, яких узагалі не цікавить політика, і які вважають недоцільною саму процедуру виборів. Швидше за все, ці люди принципово аполітичні [9, с. 13–14].

Основними причинами неучасті громадян у виборах є:

- відсутність інтересу до політики та відчуження від влади (невдоволення останніми політичними подіями);
- перманентні зміни виборчого законодавства перед кожними виборами і його суттєва недосконалість;
- причини пов'язані зі специфікою конкретної виборчої компанії;
- причини ситуативного характеру (погода, стан здоров'я тощо).

Крім того, спостерігається гостра криза політичної соціалізації на державному, і на регіональному рівнях, спричинена загальносистемною трансформацією, яка внесла безпосередні корективи у механізми соціалізації.

Висновки. Характерні тенденції електоральної участі населення Заходу аналізованого періоду є такими. Спостерігається помітний спад виборчої активності, як у загальнонаціональному, так і регіональному масштабі. Дістала підтвердження теза про домінування «конфронтаційної моделі» електоральної участі населення регіону. Вона полягає у підтримці громадянами країни антагоністичних політичних сил – «помаранчевих» та «біло-блакитних», що пов'язане з фрагментарністю електоральної культури та особливостями геополітичної ідентифікації виборців, насамперед позиціонуванню себе відносно Росії.

Зростання абсентеїстських і протестних настроїв у Західному регіоні відбувається паралельно із розповсюдженням у суспільстві утриманських настроїв, що відбиваються у популістських гаслах і програмах кандидатів. Електоральна інклюзивність визначається специфікою партійної ідентифікації і носить циклічний характер, імпульсивність якого зумовлює зміну громадянами ролей у ході виборчих кампаній.

Соціокультурні, ментальні і політичні чинники обумовлюють регіональні відмінності електоральної участі і безпосереднє врахування цих факторів являється перспективою подальших наукових досліджень.

Джерела та література:

1. Другий тур виборів Президента України: регіо-

УДК: 341.123:355.357

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ООН: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У статті йдеться про еволюцію концептуальних засад миротворчої діяльності ООН із моменту

нальні особливості та порівняння з попередніми виборами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://polityka.in.ua/info/357.htm>; 2. Клюенко Е. Политическое участие: теория, методология и измерение с применением метода шкалограммирования по Гуттману / Е. Клюенко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2005. – № 4. – С. 46 – 72; 3. Ключев О. Електоральний протест в Україні в контексті політичної участі / О. Ключев // Віче. – № 8 (245). – С. 17 – 20; 4. Ольшанский Д. Основы политической психологии: монография / Д. Ольшанский. – Екатеринбург: Деловая книга, 2001. – 496 с.; 5. Пивоваров Ю. Чинники суспільно-політичної активності громадян України в дискурсі «розкол / розмежування» / Ю. Пивоваров // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 61 – 70; 6. Повторне голосування з виборів Президента України 07 лютого 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/vp/wp0011.html>; 7. Ротар Н. Ю. Класичні теорії електоральної участі: проблеми адаптації до аналізу перехідних суспільств / Н. Ю. Ротар // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 27. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2005. – С. 621 – 628; 8. Ротар Н. Ю. Участь громадян України у циклічних політичних процесах трансформаційного періоду: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. політ. наук: 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / Н. Ю. Ротар. – Чернівці, 2007 – 41 с.; 9. Слюсаревський М. Політична участь як особливий зріз політичної поведінки / М. Слюсаревський // Політичний менеджмент. – 2009. – № 5. – С. 8 – 18; 10. Соціологічні опитування – Центр Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=441; 11. Юрійчук Є. Електоральна участь осіб похилого віку як складовий елемент механізму легітимзації влади в Україні / Є. Юрійчук // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2009. – № 1. – С. 81 – 89.

Yurii Fedchyk

Electoral Participation of Western Regions of Ukraine Population in the Context of Presidential Elections 2010

The article deals with the factors determining the main determinants of electoral participation in the Western Ukraine regions during the presidential elections in Ukraine in 2010. The author makes an attempt to adapt existing theoretical and empirical material for electoral processes analysis, which in modern conditions of democratic transformation, detected distinct regional characteristics.

Key words: electoral participation, political activity, absence, apolitical protest.

© Анна Ямчук
(м. Чернівці)

розгортання першої місії до сьогодення. Подана характеристика типів миротворчості: превентивна